

SJMOEËL I / I SAMUEL - HOOFDSTUK 29

David wordt weggestuurd

29 ¹ De Filistijnen verzamelden al hun legers bij Afek en de Israëlieten legerden zich bij de bron, die in Jizreël is. ² De vorsten van de Filisjtijnen rukten op bij honderden en duizenden en David en zijn mannen trokken met Achiesj op in de achterhoede. ³ De bevelhebbers van de Filisjtijnen zeiden: „Wat doen die Hebreërs hier?” Achiesj antwoordde de bevelhebbers van de Filisjtijnen: „Is dit niet David, de [vroegere] knecht van Sjaol, de koning van Israël, die nu reeds dagen en jaren bij mij is, en bij wie ik nog geen fout ontdekt heb sedert de dag dat hij gevallen is tot op deze dag.”

⁴ Maar de bevelhebbers van de Filisjtijnen waren woedend op hem en de bevelhebbers van de Filisjtijnen zeiden tegen hem: „Stuur die man terug, laat hem terug gaan naar de plaats die u hem heeft aangewezen en laat hem niet met ons mee ten oorlog gaan, opdat hij niet onze tegenstander wordt in de strijd. Waarmee kan hij zich verdienstelijk maken bij zijn heer? Is het niet met de hoofden van die mannen? ⁵ Is dit niet dezelfde David over wie ze zongen met rinkelbellen: ‘Sjaol versloeg er duizenden, maar David versloeg er tienduizenden.’ ”

⁶ Nu ontbood Achiesj David en zei tegen hem: „Zowaar als Hasjem leeft, u bent eerlijk en uw komen en gaan in het kamp is goed volgens mij, want ik heb niets verkeerd bij u gevonden, sedert de dag dat u bij mij bent gekomen, tot op vandaag, maar in de ogen van de Filisjtijnse vorsten kunt u geen goed doen. ⁷ Ga dus in vrede terug, opdat u niets verkeerd doet in de ogen van de Filisjtijnse vorsten.”

⁸ Hierop vroeg David aan Achiesj: „Maar wat heb ik dan gedaan, en wat heeft u sedert de dag ik bij u ben gekomen tot vandaag ontdekt bij uw dienaar, dat ik niet mag meekomen en meevechten tegen de vijanden van mijn heer de koning?” ⁹ En Achiesj antwoordde en zei tegen David: „Ik weet dat u voor mij in orde bent, als een engel van G-d, maar de Filisjtijnse bevelhebbers hebben gezegd: ‘Laat hem niet met ons naar de oorlog optrekken.’ ¹⁰ En daarom, sta morgen vroeg op en de dienaren van uw heer die met u zijn meegekomen, sta vroeg met hen op, zodra het licht wordt en ga dan.” ¹¹ En zo stond David met zijn mannen vroeg op om ’s ochtends terug te keren naar het land van de Filisjtijnen, terwijl de Filisjtijnen optrokken naar Jizreël.

29. In dit hoofdstuk wordt beschreven hoe de hand van de G-ddelijke Voorzienigheid David beschermde, zodat hij niet met de Filisjtijnen mee hoefde te gaan om oorlog te voeren tegen Sjaol. Hoewel hij één van de krijgsmannen van Achiesj was en deed alsof hem wilde helpen, opdat zij niet aan zijn loyaliteit zouden twifelen, zorgde G-d ervoor dat hij ook dit mogelijke gevaar zou overleven (*Meam Loëez*) en op tijd terug zou zijn om zijn familie te redden [zie volgende hoofdstuk].

1. De Filisjtijnen verzamelden al hun legers bij Afek – Dit vers herhaalt de informatie, die al in vers 28:1 werd gegeven, om het verhaal, dat onderbroken werd voor het bezoek van Sjaol aan de waarzegster, voor te zetten.

Afek – Dit was een plaats, niet ver van de kust, in het gebied van de Filisjtijnen, niet ver van waar zij hun eerste overwinning op Israël behaalden, toen zij de Ark veroverden (zie vs. 4:1).

De bron – Een waterbron (*Mahari Kara*).

2. De vorsten, enz. – De vorsten waren met hun legers ingedeeld in groepen van honderd elk en [tien groepen] vormden samen een groep van duizend man met een aanvoerder (*Rasji*).

Het wil niet zeggen dat er honderden en duizenden vorsten waren, maar dat zij honderden en duizenden manschappen hadden.

3. Dagen en jaren – Maar hij was slechts vier maanden en enkele dagen bij hem en niet reeds vele jaren. Echter het betekent: in de enkele dagen dat hij bij mij was, heb ik hem zo goed leren kennen, alsof hij al jaren bij mij was (*Radak*). *Metsoedat David* verklaart echter: de dagen dat hij bij mij in de stad Gat woonde en de jaren dat hij op het platteland woonde. *Meam Loëez* suggereert dat Achiesj hier misschien doelde op de tijd die verlopen was sedert de eerste keer dat David bij hem zijn toevlucht had gezocht. Hij suggereert ook dat de Filisjtijnse vorsten jaloers waren op de vooraanstaande vertrouwenspositie die David innam bij Achiesj, en dat zij vreesden dat Achiesj hen niet meer zo waardeerde als voorheen. En als zij de overwinning zouden halen op Israël, dan zou misschien weer David met de eer gaan strijken,

net zoals toen men zong dat Sjaol en honderden versloeg, maar David duizenden. *Daät Sofriem* schrijft dat we uit de woorden van Achiesj („dagen en jaren”) niet kunnen afleiden hoelang David al bij Achiesj was, daar hij alleen maar probeerde de Filisjtijnse vorsten te overtuigen van Davids betrouwbaarheid. Die vorsten waren onafhankelijk van Achiesj en wisten misschien helemaal niet dat David en zijn mannen hun toevlucht tot Achiesj gezocht hadden.

Sedert de dag dat hij gevallen is – Sinds de dag dat hij bij mij woont (*Rasji*). Sedert de dag dat hij mij ‘op mijn dak gevallen is’ (*Radak*). *Mahari Kara* verklaart: sedert de dag dat hij van zijn broeders afgevallen is.

Achiesj bedoelde: David en zijn mannen zijn hier gekomen met heel hun families. Het is duidelijk dat zij niets anders van plan zijn dan bij ons te blijven en hij heeft nooit aanleiding gegeven om hem van ontrouw te verdenken (*Meam Loëez*).

4. Op hem – Op Achiesj (*Metsoedat David*).

Naar de plaats die u hem heeft aangewezen – Om te wonen (*Metsoedat David*).

Opdat hij niet onze tegenstander wordt – Door zich aan te sluiten bij onze vijanden (*Metsoedat David*).

Waarmee kan hij zich verdienstelijk maken bij zijn heer – Hoe kan hij bij zijn heer, Sjaol, weer in de gunst komen en verzoening doen voor zijn rebellie tegen hem? Door tegen ons te vechten. (*Metsoedat David*).

Met de hoofden van die mannen – Een eufemisme voor ‘onze hoofden’ (*Radak*).

De Filisjtijnse vorsten waren bang dat David zich tegen hen zou keren en hun hoofden als zoenoffer aan Sjaol zou presenteren. Zij veronderstelden dat David alleen maar bij hun woonde om hen daarna makkelijker van achteren te kunnen aanvallen. (*Meam Loëez*).

5. Is dit niet David – Daar hij zo’n heldhafige krijgsman is, moeten we extra voorzichtig zijn, opdat hij zich niet ten koste van ons met zijn heer verzoent (*Radak*).

Over wie ze zongen – Als hij dat is, dan zal hij de Filisjtijnen haten en hen bestrijden. Het is niet goed om op hem te vertrouwen (*Metsoedat David*).

Ralbag vraagt zich af hoe het mogelijk is dat David erin toestemde met Achiesj ten oorlog te gaan tegen Israël. Hij veronderstelt dat het Davids bedoeling was de Filisjtijnen te verraden en zich vanachteren tegen hen te keren. *Abarbanel* vindt dat onbehoorlijk en onwaarschijnlijk voor Koning David en veronderstelt dat het Davids bedoeling was om alleen Achiesj te beschermen en verder neutraal te blijven in de oorlog.

6. Zowaar Hasjem leeft – Want iedereen [zelfs de niet-Joodse volken] erkennen dat Hij de oorzaak van alles is en nu hij tegen David zwoer, gebruikte hij de Naam, waarin David geloofde [i.e. de vier-letterige onuitspreekbare Naam].

U bent eerlijk – Ik beschouw u als oprecht en betrouwbaar, en volgens mij is het verantwoord als u met mij mee gaat in de oorlog (*Metsoedat David*).

Mogelijk was dit een onderdeel van het plan van Hasjem, om Achiesj te verblinden voor Davids werkelijke plannen. En mogelijk ook was het Davids plan om te trachten eerlijk vrede te sluiten met de Filisjtijnen, om verdere oorlogen en bloedvergieten te voorkomen. Met Achiesj had dit kenelijk succes, want uit het feit dat hij met David achteraan bleef, blijkt dat hij niet zo erg geïnteresseerd was in deze oorlog, in tegenstelling tot de andere Filisjtijnse vorsten. Maar de haat van de overige vorsten tegen de Israëlieten was zo sterk, dat niets hen kon tegenhouden van oorlog tegen Israël (*Da’at Sofriem*).

Wat heb ik gedaan – Het lijkt erop dat de Filisjtijnse vorsten speciaal David wantrouwen en alleen hem wilden laten terugsturen. En daarom vroeg David aan Achiesj: waarom wordt ik speciaal gewantrouwd (en niet ook mijn mannen). En daarop reageerde Achiesj in het volgende vers met David en zijn mannen terug te sturen (*Abarbanel*), waarmee David en zijn mannen werden vrijgesteld van de twijfelachtige eer om Achiesj te beschermen.

8. Maar wat heb ik dan gedaan – David speelde zijn commedie knap tot het laatst, zoals hij dat ook gedaan had toen hij de eerste keer bij Achiesj kwam en deed alsof hij krankzinnig was. Toen Achiesj hem weg joeg, rende hij niet naar zijn vrijheid, maar liep rustig weg, om geen verdenking op zich te laden. Zo ook nu, pretendeerde hij van de prins geen kwaad te weten. Mogelijk dat David ter nagedachtenis hiervan Psalm 139 schreef: „Hasjem, U heeft mij onderzocht en U weet” (*Meam Loëez*).

9. Maar de Filisjtijnse bevelhebbers hebben gezegd – Achiesj antwoordde dat niet hij het was die David wantrouwe, maar dat de Filisjtijnse vorsten zonder enige reden hem niet wilden accepteren, en hij schaamde zich voor hen om David de ware reden van hun wantrouwen te vertellen (*Abarbanel*).

Achiesj wilde niet bekennen dat hij David ook niet helemaal vertrouwde, uit angst dat David zich dan met zijn mannen tegen hem zou keren. Daarom veinsde hij dat hijzelf David volledig vertrouwde (*Meam Loëez*).

10. De dienaren van uw heer – D.w.z., de mannen die met u mee gekomen zijn, en die ook ruzie met Sjaol hebben (*Radak*).

Uw mannen die eens de dienaren van Sjaol, uw [voormalige] heer waren en nu, net als u, tegen hun vroegere heer strijden (*Metsoedat David*).

Met deze woorden laat Achiesj doorschemeren dat hij denkt dat Davids mannen uiteindelijk Sjaol nog als hun heer beschouwen en hem trouw zullen blijven (*Da’at Sofriem*).

Dit zijn de mannen van David, want hij wilde dat hij met zijn mannen terug zou gaan (*Ralbag*).

Aanvankelijk, in vers 7, vraagt Achiesj dat alleen David terug gaat en dat zijn mannen zullen meevechten tegen de Filisjtijnen. Maar om David te eren, of omdat hij hen ook niet vertrouwd, besluit hij dat ook Davids mannen terug moeten keren (*Meam Loëez*).

Sta vroeg met hen op, zodra het licht wordt – Hij wilde dat ze zo spoedig mogelijk, zodra het licht werd, zouden vertrekken, opdat zij geen gevaar zouden vormen voor Achiesj’ soldaten (*Ralbag*).